

KOHTUOTSUS

EESTI VABARIIGI NIMEL

Kohus	Tartu Ringkonnakohus
Kohtukoosseis	Üllar Roostoja, Andra Pärsimägi, Egon Konsand
Otsuse tegemise aeg ja koht	27. oktoober 2008 Tartu
Tsiviilasja number	2-06-28984
Tsiviilasi	Meelis Muinasmaa hagi OÜ Malveston vastu töövaidluses
Vaidlustatud kohtulahend	Tartu Maakohtu 25.02.2008 otsus
Kaebuse esitaja ja kaebuse liik	Meelis Muinasmaa apellatsioonkaebus
Kohtuistungi toimumise aeg	7. oktoober 2008
Menetlusosalised ja nende esindajad	Apellant (hageja) – Meelis Muinasmaa (isikukood XXXXXXXXXXXX), lepinguline esindaja Maia Ploom Vastustaja (kostja) - OÜ Malveston (registrikood 10472527), lepinguline esindaja advokaat Kaspar Lind
RESOLUTSIOON	Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ning Tartu Maakohtu 25. veebruari 2008. a otsus muutmata.
Menetluskulude jaotus	Menetluskulud esimese astme kohtus ja apellatsiooniastme kohtus jätta Meelis Muinasmaa kanda.
Edasikaebamise kord	Otsuse peale võib esitada kassatsioonkaebuse Riigikohtule 30 päeva jooksul otsuse kassaatorile kättetoimetamisest alates.

Kui kassatsioonkaebuses ei taotleta selle lahendamist istungil, võidakse kaebus lahendada kirjalikus menetluses.

Hagimenetluses Riigikohtus võib menetlusosaline menetlustoiminguid teha ning avaldusi ja taotlusi esitada üksnes vandeadvokaadi vahendusel.

MENETLUSOSALISTE NÕUDED, VASTUVÄITED JA PÕHJENDUSED

Meelis Muinasmaa esitas Tartu Maakohtule hagi OÜ Malveston vastu töövaidluses.

Hagiavalduse kohaselt alustas hageja 15.03.2004 tööd OÜ-s Malveston autojuhina. Tööleping hagejaga lõpetati 31.01.2006. Hageja tööülesanneteks oli Kesk-Euroopast autode toomine ja reisid kestsid enamasti kaks nädalat. Mõned korrad kanti hagejale tööandja poolt üle palk, kordagi ei ole makstud seaduses ettenähtud korras töölähetushüvitist. Samuti ei ole hagejale makstud puhkusehüvitist kasutamata puhkuse eest.

Hageja palus kostjalt välja mõista palk 25 336 krooni, viivis palga maksmisega viivitamise eest 29 153.66 krooni, puhkusehüvitis 7803 krooni, hüvitis lõpparve maksmisega viivitamise eest 4158.10 krooni ja lähetuskulud 121 800 krooni.

Täiendava hagiavalduse kohaselt nõudis hageja kostjalt perioodi 15.03.2004 kuni 31.01.2006 eest saamata jäänud palka summas 18 641 + 432 (laeval viibitud aeg ja laadimine) kokku 19 073 krooni; tasu töötamise eest õhtusel ajal 638 krooni; tasu töötamise eest öisel ajal 480 krooni; lähetusraha 500 krooni päevas 2006.a jaanuarikuu 19 päeva eest summas 9500 krooni ning lõpparve kinnipidamise eest ühe kuu keskmist palka summas 4169.50 krooni. Samuti palus hageja kostjalt välja mõista 2006.a jaanuarikuu eest saamata jäänud palk summas 2335 krooni.

Hageja on välislähetusel tasunud tööandja eest teemaksud, auto jooksva remondi kulud, vahetanud läbipõlenud pirnid, ostnud vajalikud puhastusvahendid jms. Ilma neid kulutusi tegemata ei olnud võimalik tööülesandeid täita. Kuna kostja ei ole neid kulutusi hagejale hüvitanud, siis võib neid kulutusi käsitleda kostjale antud laenuna. Juhul kui kohus leiab, et hageja nõue ei vasta laenusuhteid reguleerivatele sätetele, saab antud nõuet käsitleda ka käsundita asjaajamisena.

Hagiavalduse täienduse kohaselt on hageja arvestuse kohaselt tal perioodi 15.03.2004 kuni 30.11.2005 eest saamata 56 801.83 krooni. Kokku palus hageja kostjalt välja mõista 281 197.31 krooni.

OÜ Malveston vaidles hagiavaldusele vastu. Vastuväidete kohaselt toimus tulenevalt hageja ja kostja vahel sõlmitud töölepingu p-st 3.3 palga maksmine sularahas ettevõtte kassast või sularahata arvelduse korras ülekandega töötaja isiklikule pangaarvele. Kuna autojuhtide töökoht ei ole määratletav ühe asula piiridega, siis puudub ka hageja töölepingus töökoht ning hagejat ei olnud võimalik lähetusse saata. Vabariigi valitsuse 22.12.2000 määruse nr 453 „Töölähetuse kulude hüvitiste ja päevarahade määrad ning maksmise tingimused ja kord“ § 9 sätestab, et teeloleku ja lähetuskohas viibimise aja eest makstakse töötajale töölähetuse päevaraha tingimusel, et lähetuskoht asub vähemalt 50 kilomeetri kaugusel asula piirist, kus paikneb töökoht. Hagejale anti enne igat reisi majanduskuludeks 350 eurot, mis sisaldasid ka lähetusrahasid. Vajadusel maksti hagejale täiendavalt kulutuste katteks raha reisi ajal. Rahade kasutamise kohta on hageja ise esitanud kostjale kuluaruanded koos kuludokumentidega ning nendelt nähtub ka raha, mis jäi hagejale. Palgaseaduse (PalS) § 2 lg 1 kohaselt on palk tasu, mida tööandja maksab töötajale töö eest vastavalt töölepingule või õigusaktile, samuti muudel õigusakti-, kollektiiv- või töölepinguga ettenähtud juhtudel. Palk koosneb põhipalgast ja

seaduses ettenähtud juhtudel makstavatest lisatasudest, preemiatest ja juurdemaksetest. Lähetuskulud ei ole käsitatavad palgana.

Töötasu arvestus hageja puhul toimus vastavalt sõlmitud töölepingule tunnitöö alusel 20 krooni töötund. Tasustamine õhtusel ajal töötamisel koefitsiendiga 20 krooni tund, korda 10% ja öisel ajal koefitsiendiga 20 krooni tund, korda 20%. Hagejale on koefitsiendiga töötasu arvestatud korrektselt ning igakuistel palgalehtedel on toodud eraldi välja vastavad summad. Kütuse tankimised ei ole eraldi välja toodavad ning need lähevad üldise tööaja alla, mille eest on hagejal juba palk makstud. Remondi osas on ajaarvestus põhjendamatult, kuna autojuhid ei teostanud remonti. Kostjal oli Tartus remonttööde teostamiseks garaaž, kus töötasid remondilukksepad. Tavapärased toimingud, pirnide vahetused, jahutusvedeliku kontroll, aknapesu, õlitase mootoris ja muu, ei võta aega tunde ning nende eest on hagejale palk makstud. Sõiduks ettevalmistuseks ei kulunud hagejal tööaega. Vajalikud dokumendid, sõidurahad, kauba aadressid olid ettevalmistatud logistiku poolt ja anti üle sõitu minnes. Laevasõitude puhul oli hagejale tagatud kajut ja toitlustamine töandja poolt.

MAAKOHTU LAHEND

Tartu Maakohus rahuldab 25. veebruari 2008 otsusega M. Muinasmaa hagi osaliselt OÜ Malveston vastu saamata jäänud töötasu, täiendava töötasu, lähetusraha, lõpparvega viivitamise eest hüvitise ja 190 534.98 krooni väljamõistmiseks ning mõistis OÜ-lt Malveston välja M. Muinasmaa kasuks saamata jäänud töötasu 2171 krooni, millele lisanduvad kõik seaduses ettenähtud kinnipidamisele kuuluvad maksed ja täitedokumentide alusel kinnipidamisele kuuluvad summad; mõistis OÜ-lt Malveston välja M. Muinasmaa kasuks hüvitise lõpparve kinnipidamise eest 4158.10 krooni; mõistis OÜ-lt Malveston välja M. Muinasmaa kasuks lähetusrahad 2006. a jaanuarikuu 19 päeva eest summas 6650 krooni. Maakohus jättis rahuldamata M. Muinasmaa täiendava töötasu nõude summas 56 801.83 krooni välja mõistmiseks ning reisikuluaruannetest tuleneva tsiviilõigusliku nõude summas 190 534.98 krooni välja mõistmiseks.

Otsuse põhjenduste kohaselt ei kuulu rahuldamisele hageja nõue saamata jäänud töötasu osas perioodi 15.03.2004 kuni 31.01.2006 eest.

Hageja pangakonto laekumise aruande väljavõttest nähtub, et 08.04.2004 on hageja pangakontole laekunud 2004. a märtsikuu töötasu summas 1920 krooni.

11.05.2004 on hageja pangakontole laekunud 2004. a aprillikuu töötasu summas 2195 krooni.

15.06.2004 on hageja pangakontole laekunud 2004. a maikuu töötasu summas 2304 krooni.

12.07.2004 on hageja pangakontole laekunud 2004. a juunikuu töötasu summas 3444 krooni.

10.08.2004 on hageja pangakontole laekunud 2004. a juulikuu töötasu summas 4201 krooni.

11.09.2004 on hageja pangakontole laekunud 2004. a augustikuu töötasu summas 3023 krooni.

Pangakonto väljavõttel on näidatud küll nimetatud summa juulikuu tasuna, kuid palgalehelt nähtuvalt on nimetatud summa arvestatud augustikuu töötasuna.

14.10.2004 on hageja pangakontole laekunud 2004. a septembrikuu töötasu summas 3081 krooni.

12.05.2005 on hageja pangakontole laekunud 2005. a aprillikuu töötasu summas 2021 krooni.

03.06.2005 on hageja pangakontole laekunud 2005. a maikuu töötasu summas 2084 krooni.

08.09.2005 on hageja pangakontole laekunud 2005. a augustikuu töötasu summas 2084 krooni.

Seega on pangakonto väljavõttega ja palgalehtedega tõendatud, et hagejale on laekunud töötasuna perioodil märts 2004 kuni september 2004 kokku 26 357 krooni ja aprill-mai 2005 ja august 2005 kokku 6189 krooni.

Töövaidluskomisjoni toimikus asuvate palgalehtede järgi on hagejale arvestatud töötasu järgmiselt: perioodil 01.10.2004-31.10.2004 on töötasu arvestatud kokku 3564 krooni ja väljamaksmisele kuulub 1495 krooni.

Perioodil 01.11.2004-30.11.2004 on töötasu arvestatud kokku 4298 krooni ja väljamaksmisele kuulub 2033 krooni.

Perioodil 01.12.2004-31.12.2004 on töötasu arvestatud kokku 5667 krooni ja väljamaksmisele kuulub 3066 krooni.

Perioodil 01.01.2005-31.01.2005 on töötasu arvestatud kokku 3165 krooni ja väljamaksmisele kuulub 1070 krooni.

Perioodil 01.02.2005-28.02.2005 on töötasu arvestatud kokku 4450 krooni ja väljamaksmisele kuulub 2168 krooni.

Perioodil 01.03.2005-31.03.2005 on töötasu arvestatud kokku 4250 krooni ja väljamaksmisele kuulub 2021 krooni.

Perioodil 01.06.2005-30.06.2005 on töötasu arvestatud kokku 2267 krooni ja väljamaksmisele kuulub 199 krooni.

Perioodil 01.07.2005-31.07.2005 on töötasu arvestatud kokku 4335 krooni ja väljamaksmisele kuulub 2084 krooni.

Perioodil 01.09.2005-30.09.2005 on töötasu arvestatud kokku 4335 krooni ja väljamaksmisele kuulub 2084 krooni.

Perioodil 01.10.2005-05.11.2005 on töötasu arvestatud kokku 4335 krooni ja väljamaksmisele kuulub 2084 krooni.

Perioodil 06.11.2005-30.11.2005 on töötasu arvestatud kokku 4335 krooni ja väljamaksmisele kuulub 2084 krooni.

Perioodil 01.12.2005-31.12.2005 on töötasu arvestatud kokku 4335 krooni ja väljamaksmisele kuulub 2171 krooni.

Perioodil 01.01.2006-31.01.2006 on töötasu arvestatud kokku 4335 krooni ja väljamaksmisele kuulub 2171 krooni.

PaS § 31 lg-d 1 ja 2 sätestavad, et palgaarvestusaeg, palga maksmise kord ja tähtajad määratakse kindlaks kollektiivlepingus, töösisekorra eeskirjas või töölepingus. Palka makstakse töötajale töökohas ja tööajal, välja arvatud, kui palk või selle osa kantakse töötaja kirjaliku avalduse alusel töötaja poolt osutatud pangakontole või kui kollektiiv- või töölepingus ei ole kokku lepitud teisiti. Palka või selle osa ülekandmise kulud kannab tööandja, kui ei ole kokku lepitud teisiti.

Poolte vahel sõlmitud töölepingu p 3 kohaselt on tööandja poolt töötajale kuus makstav põhipalk 2500 krooni. Töötasu arvestatakse tunnitöö alusel, mille normiks on 20 krooni töötund. Tööandja kohustub maksma töötajale palka üks kord kuus, kusjuures palk makstakse välja järgneva kuu 10. kuupäevaks. Palka maksmine toimub sularahas ettevõtte kassast või sularahata arvelduse korras ülekandega töötaja isiklikule pangavarvele.

OÜ Malveston kirjast 05.07.2006 nähtub, et kostja kasutuses on arvutipõhine palgaleht, seetõttu pole sularahas väljamakstud palgalehtedel allkirju. Kõik palgalehtedel märgitud summad kajastuvad ka kassaraamatus.

Hageja on esitanud 26.05.2006 tuludeklaratsiooni, kus on näidanud oma maksustatavaks tuluks 2005. a OÜ-s Malveston 50 059 krooni. Samas nähtub ka kostja poolt esitatud palgalehtedelt, et kostjale on väljaarvestatud perioodil jaanuar 2005 kuni detsember 2005 töötasuna 48 727 krooni.

Samuti on hageja esitanud tuludeklaratsiooni 2004 aasta maksustatava tulu kohta, kus on näidanud OÜ Malveston saadud palga suuruseks 31 912 krooni. Palgalehtedelt nähtuvalt on nimetatud perioodil kostjale arvestatud töötasuna kokku 37 579 krooni. Seega ei ole põhjendatud hageja nõue töötasu nõudes perioodi 15.03.2004-30.12.2005 eest, kuna hageja on näidanud enda poolt esitatud deklaratsioonides, et ta on töötasu 2004 ja 2005 aasta eest kätte saanud.

Pangakonto väljavõtetest ei nähtu töötasu laekumine jaanuaris 2006. a. Seega kuulub kostjalt välja mõistmisele 2006. a jaanuarikuu saamata jäänud töötasu 2171 krooni, millele lisanduvad kõik seaduses ettenähtud kinnipidamisele kuuluvad maksed ja täitedokumentide alusel kinnipidamisele kuuluvad summad.

Rahuldamisele ei kuulu hageja nõue täiendava töötasu nõudes summas 56 801.83 krooni, mis tuleneb neist toimingutest, mida tööandja ei ole arvestanud töötaja hulka (töötasu piiriületuste eest, auto tankimise aja eest, auto laadimiste eest, auto remondiks kulunud aja eest, ooteaja eest, auto pesu eest jms).

Töölepingu seaduse (TLS) § 1 sätestab, et tööleping on töötaja ja tööandja kokkuleppe, mille kohaselt töötaja kohustub tegema tööandjale tööd, alludes tema juhtimisele ja kontrollile, tööandja aga kohustub maksma töötajale töö eest tasu ning kindlustama talle poolte kokkuleppe, kollektiivlepingu, seaduse või haldusaktiga ettenähtud töötingimused.

Poolte vahel sõlmitud töölepingu p-des 1.4 ja 1.5 on pooled kokku leppinud, et hageja asub tööle autojuhi ametikohale, kelle tööülesanneteks on veoteenuse teostamine, veoauto jooksva remondi tegemine. Töötaja tööülesannete üksikasjalik kirjeldus on esitatud töötaja ametijuhendis. OÜ Malveston autojuhi ametijuhendi p-st 2.3 nähtub, et autojuhi üks põhiülesanneteks on teha sõiduki jooksvat- ja kapitaalremonti ning hooldust. Samuti vajadusel vormistada kauba saatedokumendid ja teostada tolliformaalsused. Seega on poolte vahel sõlmitud töölepinguga ja ametijuhendiga sisustatud poolte õigused ja kohustused ning eraldi ei kuulu tasustamisele hageja poolt loetletud toimingud. Samuti ei vasta hageja poolt selline lähenemine töötasu arvestamisele ei töölepingu seaduse ega palgaseaduse mõttele.

Kostjalt kuulub väljamõistmisele hageja kasuks lähetusraha 2006. a jaanuarikuu 19 päeva eest summas 6650 krooni.

OÜ Malveston kirjast 05.07.2006 Tartumaa Töövaidluskomisjonile nähtub, et töölähetushüvitist on makstud enne töölähetust, kulud ja hüvitis on ära toodud töölähetuskulude aruandes. Lähetuskulude aruannetes 11.01.2006 kuni 23.01.2006 on näidatud avanss 373 eurot ja 24.01.2006 kuni 29.01.2006 on avansina näidatud 305 eurot. PalS § 27 lg 2 sätestab, et töölähetusse saadetule hüvitatakse: 1) sõidukulud töökohast lähetuskohta ja tagasi; 2) majutuskulud lähetuspaigas; 3) muud lähetusülesande täitmisega seotud kulud ning 4) makstakse päevaraha teeloleku ja lähetuskohas viibimise aja eest. Töölähetuse kulude hüvitise ja päevaraha määrad ning väljamaksmise kord on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 22.12.2000 määrusega nr 453, mille § 10 kohaselt on töölähetuse päevaraha alammäär riigisisel lähetusel 50 krooni päevas ja välislähetusel 350 krooni päevas. Lähetuskulude aruannetest nähtub, et hageja on viibinud lähetuses 19 päeva.

Hageja nõue summas 4169.50 krooni lõpparve kinni pidamise eest kuulub rahuldamisele summas 4158.10 krooni perioodi veebruar 2005 - jaan 2006 eest.

TLS § 74 lg 2 kohaselt on tööandja kohustatud andma töötajale tööraamatu ja maksma lõpparve töölepingu lõpetamise päeval. TLS § 119 lg 2 sätestab et lõpparve kinnipidamisel on tööandja kohustatud maksma töötajale keskmist palka iga lõpparve väljamaksmisega viivitamise päeva eest, kuid mitte üle töötaja ühe kuu keskmise palga. Poolte vahel ei ole vaidlust selle üle, et hagejaga lõpetati tööleping poolte kokkuleppel 31.01.2006. OÜ Malveston poolt on näidatud kostja keskmiseks töötasuks 4158.10 krooni perioodil veebruar 2005 - jaan 2006. Hagejale ei makstud lõpparvet välja õigeaegselt, s.o tööloleku viimasel päeval.

Hageja reisikuluaruannetest tulenev tsiviilõiguslik nõue summas 190 534.98 krooni ei kuulu rahuldamisele.

Võlaõigusseaduse (VÕS) § 396 lg 1 sätestab, et laenulepinguga kohustub üks isik (laenuandja) andma teisele isikule (laenusaaaja) rahasumma või asendatava asja (laen), laenusaaaja aga kohustub tagasi maksma sama rahasumma või tagastama sama liiki asja samas koguses ja sama kvaliteediga. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku (TsMS) § 230 lg 1 kohaselt peab kumbki pool hagimenetluses tõendama neid asjaolusid, millele tuginevad tema nõuded ja vastuväited, kui seadusest ei tulene teisiti. Tsiviilseadustiku üldosa seaduse (TsÜS) § 68 lg 1 kohaselt võib tahteavalduse teha mis tahes viisil, kui seadusega ei ole ette nähtud teisiti. Antud asjas ei leidnud tõendamist, et poolte vahel oleks sõlmitud laenuleping, või et pooltel oli tahe sõlmida laenuleping ning et pooled oleksid kokku leppinud lepingu olulistes tingimustes. Kostja poolt tõendite esitamine nii töövaidluskomisjonile kui ka kohtule ei ole käsitletav laenulepingu sõlmimisena VÕS § 396 lg 1 mõttes.

Käsundita asjaajamine on tegevus, kus üks isik, asjaajaja, teeb midagi teise isiku, soodustatu, kasuks, ilma, et viimane oleks talle andnud õigust tegu teha või kohustanud teda tegu tegema. Asjaajaja tegu võib seisneda soodustatu varaliste huvide, elu või tervise kaitseks tegutsemises, sh tema kohustuste täitmisel. VÕS § 1020 kohaselt enne asjaajamisele asumist peab käsundita asjaajaja soodustatule asjaajamisele asumise kavatsusest teatama ja ootama ära soodustatu edasise otsuse asjaajamise kohta, välja arvatud juhul kui, eelnev teatamine ei ole võimalik soodustatu või avalikke huve kahjustamata või kui seda ei saa käsundita asjaajajalt mõistlikult oodata. VÕS § 29 lg 1 sätestab, et lepingu tõlgendamisel lähtutakse lepingupoolte ühisest tegelikust tahtest. Lepingu tõlgendamisel tuleb eelkõige arvestada lepingu sõlmimise asjaolusid ja lepingupoolte käitumist enne ja pärast lepingu sõlmimist. Nii hageja kui ka kostja seletustega, töölepinguga ja hageja ametijuhendiga leidis kinnitust asjaolu, et pooled soovisid astuda tööõiguslikesse suhetesse ning vormistasid sellele ka vastavad dokumendid. Seega on poolte endi seletustega ja käitumisega leidnud tõendamist, et pooled on üheselt aru saanud, et seoses töölepingust tulenevate tööülesannete täitmisega peab hageja tegema teatud toiminguid, nagu bensiini ostmine jms. Sellised toimingud ei ole tõlgendatavad käsundita asjaajamisena VÕS § 1018 mõttes.

ASJAOSALISTE TAOTLUSED JA PÕHJENDUSED APELLATSIOONIKOHTUS

M. Muinasmaa esitas apellatsioonkaebuse, milles palub tühistada Tartu Maakohtu 25. veebruari 2008 otsuse osaliselt ning teha uue otsuse, millega mõista OÜ-lt Malveston M. Muinasmaa kasuks välja saamata jäänud palk summas 75 442.83 krooni, saamata jäänud päevaraha summas 2850 krooni ning lõpparve kinnipidamise eest ühe kuu keskmine palk summas 4169.50 krooni.

Apellatsioonkaebuse kohaselt tuleneb hageja palga nõue palgalehtedest, millest nähtub, et kostja on jätnud hagejale välja maksmata 18 641 krooni ning palga nõudest tööde eest mille eest kostja ei ole üldse hagejale palka maksnud summas 56 801.83 krooni. Nõude tõendamiseks ja andmete aluseks on hageja poolt esitatud palgaandmed ja sõidumeerikud, millele kostja vastu ei vaieldud.

Lähtuvalt hagejaga sõlmitud töölepingu p-st 2.1. on hageja tööaja arvestuse aluseks 4 kuuline summeeritud arvestus ja töötasu lepingu p 3.1. kohaselt oli palk 2500 krooni, tunnitöö arvestuse alusel 20 krooni tund. Töötasu arvestuse juures on lähtutud ainult kostja palgalehtede andmetest. Palga arvestuse tabeli alusel on hagejal saamata töötasu 18 641 krooni. Kostja arvestab oma palgalehtedel tööd sõiduaja järgi, kuid hagejat tööle saates asetab ta hageja olukorda, kus peale auto juhtimise tuli hagejal teha ka hulgaliselt muid töid: vormistada dokumente, sõiduautosid hageja tööauto peale laadida, teel pisiremonti teha jms. Nimetatud tööde tegemiseks kulus hagejal rohkem aega kui kostjapoolses tööaja arvestuses. Nähtuvalt sõidumeerikutest, arvestas kostja töötundide hulka ainult aja, mil hageja autoga sõitis. Arvestamata on nende tööde tegemiseks kuluv aeg, mis olid hageja tööülesandeks.

Seega tasus kostja hagejale ainult autoga sõitmise eest ja jättis tasumata töö eest, mis hagejal tuli teha lisaks auto juhtimisele. Kostjal tuleks hüvitada hagejale kogu saamata jäänud palk perioodil 15.03.2004 kuni 30.11.2005 summas 56 801.83 krooni.

Kostja ei ole tõendanud, et on hagejale palgana arvestatud summad hagejale ka üle andnud. Ka väljakujunenud kohtupraktika kohaselt loetakse palga väljamaksmine tõendatuks allkirjaga kassa väljamineku orderil või pangaülekandega. Hageja kontoväljavõttest ei nähtu, et töötasu oleks hageja arveldusarvele laekunud.

Samuti tuleks kostjal töölähetusega seoses hagejale välja maksta 19 päeva eest, kokku 9500 krooni, lähtudes 500 krooni suurusest päevarahast. Nimetatud nõue tugineb ka kostja poolt töövaidluskomisjonile 05.07.2006 esitatud vastusest, mille kohaselt on töölähetushüvitis 75 kuni 50 EUR-i, seega vähemalt 750 krooni. Kostja ei ole esitanud töölähetuse tasu maksmise alusdokumenti ega töölähetuse arvestust. Seega on põhjendatud töölähetushüvituse nõue kokku summas 9500 krooni.

Samuti on õigustatud lõpparve kinnipidamise eest kostjalt välja mõista 4169.50 krooni.

Tsiviilõigusliku nõude summa on kokku 190 534.98 krooni.

Hageja tsiviilõigusliku nõude sisuks on nende maksete eest raha kättesaamine, mida ta oma raha eest kostja eest maksis selleks, et saaks oma tööd edasi teha: teemaksud ja auto tarvikud (läbipõlenud pirnid, vajalikud puhastusvahendid, vajalik bensiin autode pealelaadimiseks jms). Ilma neid makse tasumata ei olnud võimalik tööülesandeid täita. Kusagil ei ole kirjas, et hageja oleks pidanud autode pealelaadimiseks vajalikku bensiini, oma tööauto kütust, puhastusvahendeid ja pirne enda raha eest ostma, teemakse ja terminali makse enda raha eest tasuma. Niisugusel juhul oleks tal tulnud kogu töölepingu järgne töötasu kulutada kostja eest maksete maksmisele.

VÕS § 1018 lg 1 sätestab, et kui isik (käsundita asjaajaja) teeb midagi teise isiku (soodustatu) kasuks, ilma et viimane oleks talle andnud õiguse tegu teha või kohustanud teda tegu tegema, on käsundita asjaajajal käesoleva seaduse §-des 1019-1023 sätestatud õigused ja kohustused, kui: 1) soodustatu kiidab asjaajamise heaks; 2) asjaajamisele asumine vastab soodustatu huvile ja tegelikule või eeldatavale tahtele; 3) asjaajamisele asumata jätmise korral jääks õigeaegselt täitmata soodustatu seadusest tulenev kohustus kolmandat isikut ülal pidada või on asjaajamisele asumine muul põhjusel avalikes huvides oluline.

Antud juhul on täidetud kõik ülaltoodud nõuded.

Maksete tasumine oli kostja kui veoteenuse osutaja kohustus. Kostja esitas ka ise töövaidluskomisjonile maksete tasumist tõendavad dokumendid ning pole kunagi eitanud nende tasumise vajalikkust. Kui maksed oleks tasumata jäänud, poleks kostja saanud veoteenust osutada.

VÕS § 1023 lg 1 sätestab, et käsundita asjaajaja võib nõuda, et soodustatu hüvitaks talle asjaajamisel tehtud kulutused ja vabastaks ta asjaajamisel võetud kohustustest. Kulutuste hüvitamist ja asjaajamisel võetud kohustustest vabastamist võib käsundita asjaajaja nõuda ulatuses, milles käsundita asjaajaja võis kulutuste tegemist või kohustuste võtmist pidada mõistlikult vajalikuks.

Antud juhul on kulutuste hüvitamine igati põhjendatud, sest kohustuste võtmine oli põhjendatud.

Riigikohus on oma 05.12.2007 otsuse nr 3-2-1-107-07 p-s 17 asunud seisukohale, et kui kostjal ja A. Rool puudus kokkulepe, mis kohustas viimast kinnistule kulutusi tegema ja A. Roo kulutuste tegemine ei ole käsitatav käsundita asjaajamisena VÕS § 1018 mõttes, võib

hageja II nõue tuleneda sellest, et kostjat on soodustatud ilma õigusliku aluseta, st kostja on alusetult rikastunud ja peab saadu välja andma.

Seega kui asuda seisukohale, et tegemist ei ole käsundita asjaajamisega, on kostja hageja arvelt ülaltoodud nõudesumma ulatuses alusetult rikastunud.

OÜ Malveston esindaja vaidleb apellatsioonkaebusele vastu.

Vastuväidete kohaselt on kohus saamata jäänud töötasu osas õigesti tuginenud töölepingule ning asjas kogutud tõenditele.

Hageja on sisuliselt käsitletud oma tavapäraseid tööjuhendist ja töölepingust tulenevaid ülesandeid täiendava tööna, mille eest kostja oleks pidanud talle maksma. Selline lähenemine ei ole õige. Kütuse tankimine on autojuhi töö. Kõikidele nõuetele vastav tankimisseade annab kütust 130 liitrit minutis ning veoauto paagi maht on 1000 liitrit. Seega täiesti tühja paagi täidab tankimisseade 8 minutiga. Hageja on arvestanud ajakulu tankimisele tundides.

Asja juurde esitatud tankimisarvetest nähtub, et autojuhid kasutasid tankimisel kaarte ning ei tasunud kütuse eest sularahas.

Samuti on arusaamatu hageja arvestus remondile kulunud aja osas. Hageja töövahendiks olnud auto oli suhteliselt uus ning autojuhid ise autosid remontima ei pea. Tavapärased toimingud - pirnide vahetused, jahutusvedeliku kontroll, aknapesu, õlitase mootoris ja muu, ei võta aega tunde ning nende eest on hagejale palk makstud.

Hageja on eraldi välja toonud oma arvestuses sõidu ettevalmistuseks kulunud tööaja. Sisuliselt oleks tegemist sellega, kui töötajad hakkaksid nõudma tööandjalt raha aja eest, et nad hommikul enne tööle tulekut kontrollivad üle, kas neil on vajalikud tööriided ja vahendid olemas.

Autojuhi ülesandeks on korraldada ka kauba laadimist. Kui lähtuda normajast koorma puhul, siis on see 1 tund 8-9 sõidukit. Seega kulub keskmiselt ühe sõiduki laadimiseks aega maksimaalselt kuni 10 minutit.

Hageja töötasu arvestus toimus tunnitöö alusel, 20 krooni töötund. Tasustamine öhtusel ajal töötamisel koefitsiendiga 20 krooni tund korrutatud 10% ja öisel ajal koefitsiendiga 20 krooni tund korrutatud 20%. Eelnimetatud arvestus vastab seadusele.

Hageja ei ole tõendanud, et päevaraha määr oleks pidanud olema suurem kui 350 krooni. Hageja viited lähetusse kaasa antud rahasummade kohta on ekslikud, sest autojuhtidele antakse lisaks lähetusrahadele ka kulutuste tegemiseks raha. Hageja ei saa esitada uuesti nõuet seoses lähetuskuludega. Selline suhte ümberkvalifitseerimine hageja poolt ei ole õiguspärane ning see on vastusolus ka asjas kogutud tõenditega.

Tartu Maakohus on õigesti leidnud, et tegemist ei ole käsundita asjaajamisega. Apellatsioonkaebuses toodud Riigikohtu praktika ei ole antud juhul asjakohane. Viidatud Riigikohtu 05.12.2007 otsus nr 3-2-1-107-07 puudutab olukorda, kus kinnisasja omaniku teadmisel tehti tema kinnisasjal ehitustöid. Ka viide alusetule rikastumisele ei ole asjakohane, sest hageja ei ole tõendanud, et kostja oleks alusetult rikastunud.

RINGKONNAKOHTU OTSUSTUS JA PÕHJENDUSED

Ringkonnakohus leiab, et apellatsioonkaebus tuleb jätta rahuldamata. Kuna maakohu vaidlustatud otsus on seaduslik ja põhjendatud, siis nõustudes täielikult esimese astme kohtu põhjendustega ei pea ringkonnakohus kooskõlas TsMS § 654 lg 6 sätetega vajalikuks neid kõiki oma otsuses korrata.

Vastuseks apellatsioonkaebusele märgib ringkonnakohus, et ükski selles esitatud põhjendus ei anna alust vaidlustatud otsuse tühistamiseks või muutmiseks. Apellatsioonkaebuses on

apellant esitanud oma nõuete põhjendamiseks samu väiteid, milliseid ta esitas esimese astme kohtuski. Maakohus on kõiki esitatud asjaolusid põhjalikult käsitlenud, hinnanud õigesti asjas olevaid tõendeid ning on põhjendatult leidnud, et hagi tuleb rahuldada üksnes osaliselt.

Lisaks maakohtu põhjendustele peab ringkonnakohus vajalikuks märkida järgmist.

1. Põhjendatud ei ole apellandi väited, et maakohus on ebaõigesti mõistnud kostjalt välja saamata jäänud töötasuna vaid 2171 krooni ning jätnud rahuldamata tervikuna hageja täiendava töötasunõude 56801.83 krooni ulatuses. Maakohus on nimetatud nõuete lahendamisel õigesti tuginenud esitatud tõenditele, s.o töölepingule, pangaülekannetele, palgalehtedele, kuluaruannetele ja hageja tuludeklaratsioonidele 2004. a ja 2005. a maksustatava tulu kohta, ning jätnud põhjendatult kõrvale hageja arvutused väidetavalt saamata palga kohta, millistega kostja menetluses ei nõustunud. Põhjendatud ei ole apellandi viitamine ka asjaolule, et kuna kostja ei esitanud kõiki sõidumeerikuid, siis on põhjendatud kohaldada TsMS § 283 lg 2, miks võimaldab lugeda tõendatuks tõendi taotleja (antud juhul hageja) väited esitamata jäetud dokumendi olemuse ja sisu kohta. Asja materjalidest nähtub, et kostja ei saanud esitada kõiki hageja sõidukil olnud sõidukimeerikuid seetõttu, et neid ei ole säilinud. Kuna vaidlusalusel perioodil kehtinud Euroopa Nõukogu 20.12.1985 määruse nr 3821/85 art 14 lg 2 sätestas, et ettevõtja on kohustatud säilitama veoki salvestuskettad ühe aasta jooksul pärast nende kasutamist ning apellant ei olnud nimetatud tähtaja jooksul taotlenud kostjalt nendest koopiade saamist, siis ei ole vastustaja rikkunud sõidumeerikute hävitamisel pärast säilitamistähtaega seaduse nõudeid ning puudub alus lugeda hageja väiteid tõendatuks TsMS § 283 lg 2 järgi. Põhjendatud ega tõendatud ei ole ka apellandi väited, et kostja tasus hagejale ainult auto juhtimise eest, jättes tasumata muude kokkulepitud tööde (dokumentide vormistamine, sõiduautode hageja veokile pealelaadimine, teel pisiremondi tegemine jms).

2. Põhjendatud ei ole samuti apellandi väited, et maakohus on ebaõigesti välja mõistnud lähetusraha 2006. a jaanuari eest ja hüvitise lõpparve kinnipidamise eest väiksematena, kui seadus seda ette näeb.

Maakohus on õigesti lähtunud lähetusraha väljamõistmisel 19 päeva eest 2006. a jaanuarikuus Vabariigi Valitsuse 22.12.2000. a määrusega nr 453 kehtestatud „Töölähetuse kulude hüvitise ja päevaraha määrad ning väljamaksmise korra“ §-st 10, mille kohaselt on töölähetuse päevaraha alammäär välislähetusel 350 krooni päevas. Apellandi viide nimetatud korra §-s 14 osundatud välislähetuse hüvitise suurusele 500 krooni päevas ei ole asjakohane, kuna korra see punkt sätestab lähetuses viibinud isikute päevarahade maksustamise põhimõtted, mitte välislähetusel väljamakstava päevaraha alammäära. Asja materjalidest ei nähtu, et kostja oleks menetluses õigeks võtnud kohustuse maksta hagejale päevaraha suuremana eelviidatud korras sätestatud alammäärast.

Maakohus on õigesti mõistnud hageja kasuks välja hüvitise lõpparve kinnipidamise eest summas 4158.10 krooni, kuna hageja taoline keskmise palga suurus nähtus kostja poolt töövaidluskomisjonile esitatud palgatõendist (töövaidluskomisjoni toimikus lk 34). Apellant pole kaebuses ega ka asja läbivaatamisel apellatsioonikohtus selgitanud, miks tuleks TLS § 119 lg 2 järgset hüvitist välja mõista täiendavalt veel 11.80 krooni.

3. Apellatsioonkaebuse väited pole põhjendatud ka osas, milles vaidlustatakse maakohtu otsust hageja tsiviilõigusliku nõude rahuldamata jätmises. Ringkonnakohus nõustub maakohtu seisukohaga, et hageja poolt väidetavalt omal kulul teemaksude tasumist, auto hoolduseks vajalike tarvikute ning autode pealelaadimiseks bensiini ostmist jms ei saa vaadelda pooltevahelise laenusuhtena ega käsundita asjaajamisena, vaid hageja selline tegevus oli hõlmatud pooltevahelise tööõigussuhtega. Kuna hageja pole tõendanud, et eelnimetatud

kulutused välislähetuses viibides tegi ta oma vahendite arvel, siis ei saa hageja nõue kuuluda rahuldamisele ka alusetut rikastumist käsitlevate õigusnormide (VÕS §-d 1027-1042) alusel. Kostja poolt töövaidluskomisjonile esitatud kuluaruanded (töövaidluskomisjoni toimik lk-d 37-125) tõendavad küll hageja välislähetusel tööga seotud kulutuste tegemist, mitte aga seda, et apellant oleks nimetatud kulutused kandnud oma vahendite arvel. Asjaoludest nähtuvalt sai hageja kustjalt enne igat välislähetust kaasa raha töö teostamiseks vajalike kulutuste kandmiseks ning hagejale oli ka kütuse ostmiseks antud kustja poolt kaasa vastav tankimiskaart. Kostja pole menetluses õigeks võtnud, et hageja tegi tööks vajalikke kulutusi oma rahaliste vahendite arvel.

Kuna apellatsioonkaebus jääb rahuldamata, siis tuleb menetluskulud ka apellatsiooniastmes jätta TsMS § 162 lg 1 kohaselt apellandi kanda.

Üllar Roostoja

Andra Pärsimägi

Egon Konsand